

Barcelona, 5 de desembre 1930

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIV - 2683 - 15 cts. - Atrassats, 30

Obra d'esquerra

Aquest assaig que ara hem fet no ens ha sortit gaire bé. Però, a pesar d'això, l'obra volem estrenar-la d'ací uns quants dies.

Casa BASTIDA

Passatge de Gràcia, 18
i Coris, 611-Telèfon 15247

Som els primers que hem popularitzat les més distingides creacions en l'art del vestir a preus incompetibles, i perquè aquesta teoria sigui lo més efectiva saldrem a qualsevol preu totes les existències de les temporades passades.

La popularitat i entusiasme per la nostra casa és producte de 50 anys d'experiència i èxits creixents.

**Gran Basar de Sastreria
i Camiseria, Sistema
Nord-Americà
i a preus de liquidació**

Nostre sistema Nord-americà consisteix en la perfecció, elegància, modernitat, rapidesa i baratura d'una formidable existència de Vestits i Abrics de carrer, Sport, Etiqueta i Dol, als preus següents:

10.000 Abrics forma moderníssima amb teixits de gran novetat, des de 25 ptes. Vestits confeccionats, a 20, 30 i 40 ptes. Vestits a la mida, a 50, 60, 75 i 100 ptes. Pantalons confeccionats, a 5, 10 i 15 ptes. Pantalons a mida, a 20 i 30 ptes.

En casos d'urgència tenim una secció de confecció Ultra Ràpida que lliura els encàrrecs a les quatre hores.

SECCIO DE CAMISERIA

Camises, des de	3,95 ptes.
Calçotets, des de	1,95 ptes.
Païames, des de	5,95 ptes.
Gorres, des de	0,95 ptes.
Capells, des de	7,95 ptes.

Els nostres preus incompetibles pel seu limitat benefici no ens impideixen obsequiar els nostres clients amb segells de la Caixa de Pensions, amb els quals s'obren gratuïtament llibretes d'estalvi i es poden utilitzar per a les altres operacions de dita Institució, i molts sorprenents obsequis.

NOTA: Els de fora de Barcelona podran servir-se de la nostra casa trametent-nos 50 cèntims en segells i rebran els nostres catàlegs, figurins i un sistema especial per a prendre's la mida

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Dues maneres de veure l'esport

REDAMENT vaig contemplar el match Uzcudun-Carnera. No he cregut mai que l'honor nacional — això que en el segle XIX se'n deia l'honor nacional, i la valor expressiva del qual ha estat canviat, després de l'esperit de les Internacionals obreres, burgeses, financeres, industrials, etc.—; no he cregut mai, dic, que l'honor nacional estigués ni en la punta del peu d'un jugador de futbol, en el puny d'un boxador, ni en la raqueta d'un tennista, ni en la capacitat estratègica d'un jugador d'escacs. Sempre he cregut que la representació d'una pàtria no és cosa de joc, i que l'esport és altra cosa que la topada entre dues tècniques, sense que hi tingui que veure el valor essencial de la nacionalitat. Quan contemplava l'entusiasme primari de les multituds que veien en el Barcelona F. C., per exemple, la representació de Catalunya en lluita contra altre club, em feia riure aquell tristíssim caire polític. Ara, quan he sentit, al voltant meu, que uns quants "señoritos bien" parlaven d'honor nacional perquè el jurat havia donat el triomf a un feixista, vaig esclatar en una riallada fantàstica. "Esto no se debe tolerar! Hay que asaltar el ring! En mi tierra no hubiera sucedido esto! Cómo íbamos a tolerar una sentencia como esa!" Això és el que cridaven uns jovenets molt elegantets, d'aqueixos de cabaret i auto de dues places. Allí es tenia que haver donat el triomf a Uzcudun, segons ells, perquè sí. En nom d'un suposat honor nacional que quedava gairebé desfet perquè l'Uzcudun havia perdut un match de boxa. Seria senzillament pueril i estúpid, si no fos més que trist, dramàtic. El mateix Uzcudun no devia donar-li tanta importància quan l'endemà prenia cafè amb uns quants compatriotes a la terrassa d'un cafè cèntric i havia cobrat els 30.000 drets i escaig amb què li havia estat recompensada la palissa donada per Primo Carnera.

En aquell match s'hi jugava el prestigi d'un dels dos boxadors. Res més. El patriotisme no hi tenia res a fer. N'era foraster. Plenament foraster.

* * *

En canvi, en aquella terrible i insuportable sala del Palau de la Música Catalana s'hi reunia un jovent entusiasta que anava a escoltar la paraula d'un gramàtic il·lustre, d'un hellenista considerable, d'un polític d'esquerra admirat, d'un metge coratjós i ferm, d'un vell advocat que ha tingut en llur vida signes i gestes d'home enter i pulcre. No era pas un míting. Era un acte esportiu. "Palestra", l'organització nada fa poc, començava a organitzar

esportiva i patriòticament les joventuts de Catalunya. Res de caputxetes i de pomells. Res de doctrines sensibleres i tendres que, més que enfortir una raça, li donen un caire pobrissó de bona fe i raquític. "Palestra" era un crit de rebel·lió contra totes les tendreses romàntiques i malaltisses. Aquella noble i singular teoria llençada per Josep Sunyol i Garriga, d'"esport i ciutadania", venia a concretar-se en aquesta nova entitat de "sokols" catalans que podia donar el dia de demà una raça enfortida i apta per a la lluita per la vida. I en això sí que s'hi jugava l'honor nacional. Això no era el match, la competència, el desig de batre un rècord, aquesta quasi inutilitat de batre rècords esportius; això no era el negoci d'uns "menagers", d'uns "poulains", d'una directiva de club, etc. Això era la necessitat orgànica de crear un jovent enfortit. Més que crear hospitals per a malalts, el que calia era procurar que no hi hagués necessitat de fer-ne més, i més que crear asils, el que calia era organitzar els mitjans perquè fossin inútils. Sentint les paraules de Mestre Fabra, anaven veient la línia ascendent de la nova associació. Tot era entusiasme. No tan sols feia efecte la part esportiva de l'obra a fer, sinó la finalitat moral. El fet físic no era tan sols apreciat. Hi havia l'esperit. El que no es deia. El que es volia significar que tenia molt més valor, encara.

I ací sí que jugava un paper important el mot nacional, el mot pàtria.

* * *

Heu-voç ací dues maneres de considerar el sentiment nacional. El d'aquells "señoritos bien" que consideraven que el sentiment nacional estava en el cuiró del guant de l'Uzcudun, i els de qui es reuneixen sota un signe fervorós per a fer, dels homes, patriotes forts i conscients

FRANCESC MADRID

LA DELICADESA

A la Rambla de Catalunya hi viu un metge, especialista en malalties de la dona. Aquest metge és, a més a més, catedràtic de ginecologia.

Es cert que l'altre dia portaren a aquest metge una malalta que tenia una hemorràgia? Es cert que el metge l'hagueren d'anar a cercar al cafè? Es cert que, en veure la malalta, digué, amb una delicadesa exemplar:

"—Pagueu-me i treieu-me aquest mort de casa?"

Aquestes paraules tan fines, tan delicades, tan humanitàries, degueren fer molta gràcia a la malalta.

Voldríem que aquest metge que tan bé tracta els malalts ens donés explicacions del seu comportament. Si no ho fa, nosaltres donarem el seu nom al públic.

D'UN DESERT A L'ALTRE

Amb la pluja i la ventada del passat dia 28, caigué sorra del desert de Sahara a Barcelona.

Comentant-ho, deien dos senyors al tramvia:

—Es on millor podia caure.

—Per què?

—Perquè això també és un altre desert. No s'ha fixat que aquí tothom predica i ningú no en fa cas? Es que prediquen en desert.

LUXES

Ha estat aprovat el pressupost municipal de 1931.

D'ara endavant, doncs, la butxaca dels barcelonins restarà notablement minvada.

Però els barcelonins poden estar orgullosos: una bona part de les despeses d'aquest pressupost servirà per a pagar coses tan luxoses com el sosteniment del palau reial de Pedralbes.

Gràcies, sobretot, als generosos vots de la Lliga.

EL PAPU

“La pacificació de los espíritus” segueix amb més aplicació que mai. L'actuació de la força pública ha causat víctimes a Madrid, a Barcelona, a Tenerife... Es una pacificació que hom vol obtenir, pel que es veu, mitjançant el terror.

El cas és, en efecte, sembrar el pànic.

—Sigueu bons minyons — ens diuen —, que si no, vindrà el papu.

De vegades aquest papu és la dictadura, d'altres el comunisme.

Es dir, que ens tracten talment com si fóssim criatures.

I és clar, de tant en tant, surt un Herodes.

Un Herodes que no és precisament el comunisme, però que s'assembla tant a una dictadura com una gota d'aigua a una altra gota d'aigua.

ESPERITS

El Parlament britànic ha aprovat un projecte de llei en virtut del qual els *mèdiams* i els esperitistes quedaran d'ara en avant lliures de tota persecució.

Caldrà que el general Berenguer cuiti a imitar-ho.

Com vol, si no, pacificar els esperits?

UN LLUÍS ESPAVILAT

Manuel de Montoliu va donar, dies passats, una conferència als llüisos de Gràcia. En el curs de la seva dissertació, el beat Montoliu va citar uns versos de la “*Divina Comèdia*”.

Un cop acabat el parlament, dos llüisos la comentaven.

—La conferència — deia l'un d'ells — ha estat bé. Però el que ja no trobo tan bé és això de citar versos en anglès...

Pere Coromines a l'Havana

Alguns números endarrera vàrem comunicar amb goig als nostres lectors que el nostre amic Pere Coromines marxava a la Capital de la República de Cuba a donar una sèrie de conferències.

Avui, després de llegir els elogis càlids que fa la Premsa d'allà al nostre amic, podem dir que les conferències donades per ell han estat dignament rebudes, i la intel·lectualitat cubana l'ha felicitat extensivament.

Pere Coromines, acompanyat d'una de les seves filles, rep la prova amorosa dels catalans que resideixen allà, i és afalagat arreu. No hi ha que dir com ens plauen aquestes mostres i atencions, les quals regraciem com a cosa ben de casa. Si més no, ens porten al convenciment que, lluny de nosaltres, els nostres homes són acceptats com a veritables valors positives.

CIVILITZACIÓ

El passat diumenge tingué lloc a Barcelona un dels fets més grans, més importants, de la nostra època; un dels fets més representatius i que més hauran influït en la nostra civilització.

Ens referim al combat Uzcudun-Carnera, celebrat a l'Estàdium. Segurament era ple. Quantes persones—permeteu-me aquest eufemisme—hi havia? Trenta-mil? Quaranta-mil? Setanta-mil? Si el “match” s'hagués celebrat durant la vaga, l'Estàdium hauria estat ple a vessar com el passat diumenge. I és que les vagues, les rehabilitacions, les dignificacions proletàries, perden tota importància davant d'un combat de boxa. Avui no hi ha altre amo que el cop de puny: al “ring”, al carrer, a dalt i a baix. Per això no ens podem queixar quan rebem, que és amb molta freqüència: perquè hem entronitzat la política del cop de puny.

El passat diumenge 60 o 70 mil persones — seguïu perdonant-me l'eufemisme—es complagueren veient com dos professionals del cop de puny es colpejaven el pit, l'estómac, el cap, s'apalissaven a consciència, suaven, s'omplien de sang.

Indubtablement l'espectacle devia ésser d'una gran bellesa, d'una altíssima espiritualitat. Veure aquell públic tan distingit cridant, aplaudint, xiulant, bramant, devia ésser una cosa meravellosament civilitzadora.

Després diran que el nostre poble no es manifesta, no fa un esforç per manifestar-se. Ja ho crec, que el fa! Vosaltres, tots els que el passat diumenge éreu a l'Estàdium, persones intel·ligents i cultes—no us enutgeu si us dic per scenes: ja procuraré corregir-me—, bons ciutadans, homes d'ideal, podeu ésser-ne testimonis.

El nostre poble es manifesta... però es manifesta al revés. El nostre poble fa un esforç... però és un esforç inútil. El nostre poble sap omplir un estadi, sap esgotar les localitats quan es tracta de la guitza o la clatellada, sap aguantar una dictadura i una post-dictadura. Ço que no sap és esgotar els llibres ni omplir els teatres quan, per casualitat, li donen una obra bona.

El nostre poble no és sord, com alguns han volgut fer creure. El nostre poble acut sempre... a l'estadi. El nostre poble és sempre valent... a l'estadi. El nostre poble crida sempre... a l'estadi.

Què més voleu? Encara no esteu contents? Un poble així no és dels més civilitzats del món? Es de suposar que a l'Estadi no hi eren tots els catalans. Es de suposar que alguns es quedaren sense poder entrar. Per misèria? No: perquè no hi cabien. A casa nostra sempre hi ha diners per anar a l'estadi, encara que hi hagi localitats que valguin cent-cinquanta pessetes. Per lo que no n'hi ha és per comprar llibres, per anar al teatre català—les nits desoladament solitàries del teatre català!—, per a pagar conferenciants. Voleu més civilització?

Que s'apugin les subsistències, que baixi la pesseta, que hi hagi vagues i morts als carrers, que les presons s'omplin d'obrers i polítics, què hi fa?

Mentre no supprimeixin la guitza i la clatellada, tots seguirem tan contents!

VIRAI

SR. DURÁN

Cambó i la Unió Catalana

— Apreteu ben fort, perquè sembli que va de debò

PASSARELL

DEPORTS

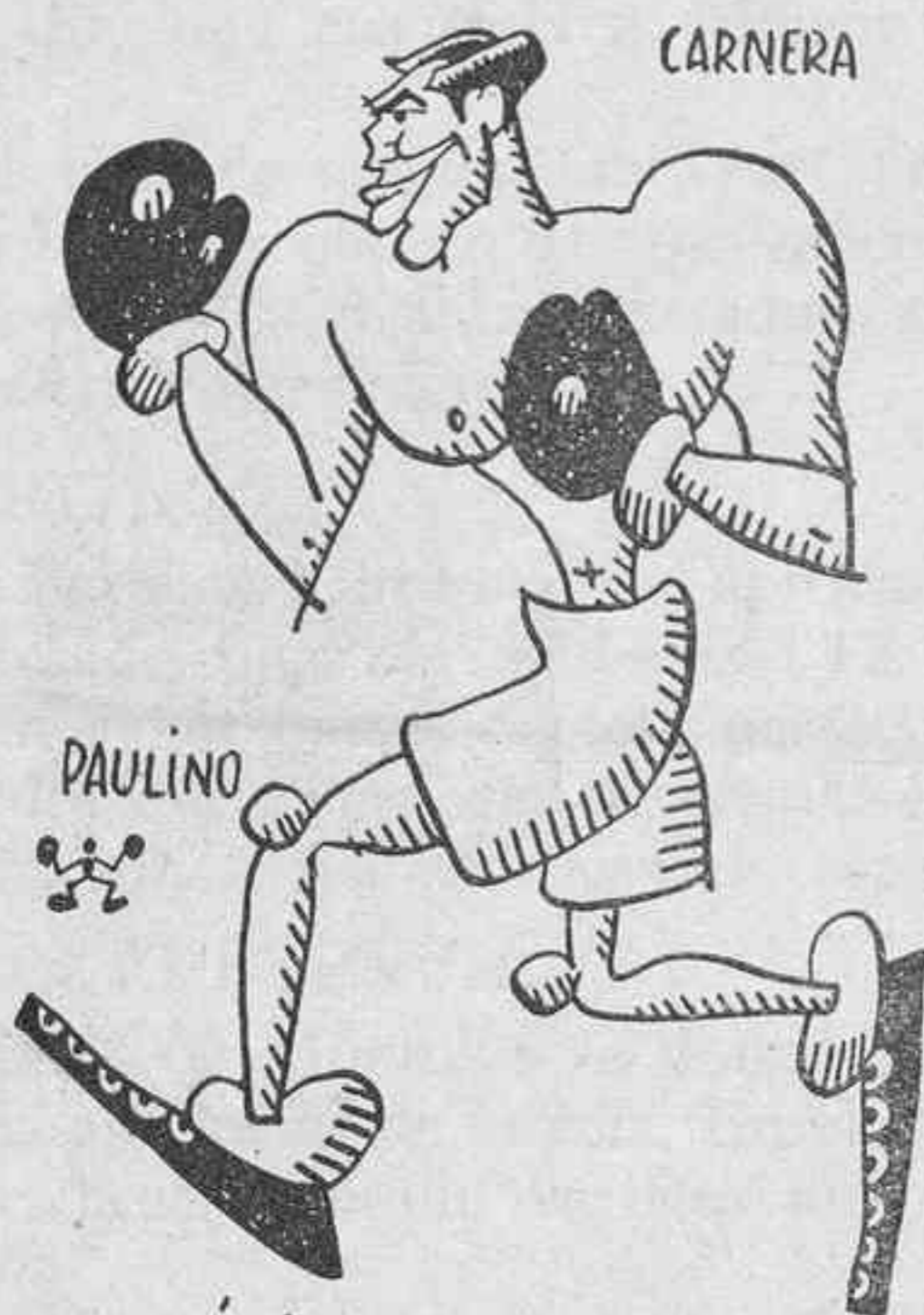
Boxa

UZCUDUN - CARNERA

La victòria de Carnera — tenint en compte les seves excepcionals condicions físiques—resulta tanmateix ben migrada. La derrota d'En Paulino, en canvi, ens apareix auriolada de tota mena de pal·liatius.

Hauria estat formidable que En Paulino hagués guanyat el combat. Els que el presenciaren, així que veieren aparèixer damunt del ring aquell italià, que és tant o més alt que el monument de Colom, es van fer càrrec que era una proesa irrealitzable, un somni. El basc, al seu costat, feia l'efecte d'un nen de botiguers.

Era la lluita d'un home de carn i os-

GRÀFIC DEL COMBAT

sos contra d'una paret. Una paret, però, amb braços, la qual, només enretirant-los una mica, tocava el contrari allà on volia i com volia, i privava, per tant, de poder tocar el contrari, suposant que aquest pogués arribar a tocar-lo.

Perquè hi ha això, Paulino, en llençar un cop a la barbata del contrari, havia de saltar per tal d'arribar-hi. Carnera enretirava el cap endarrera, i Paulino ja no hi arribava.

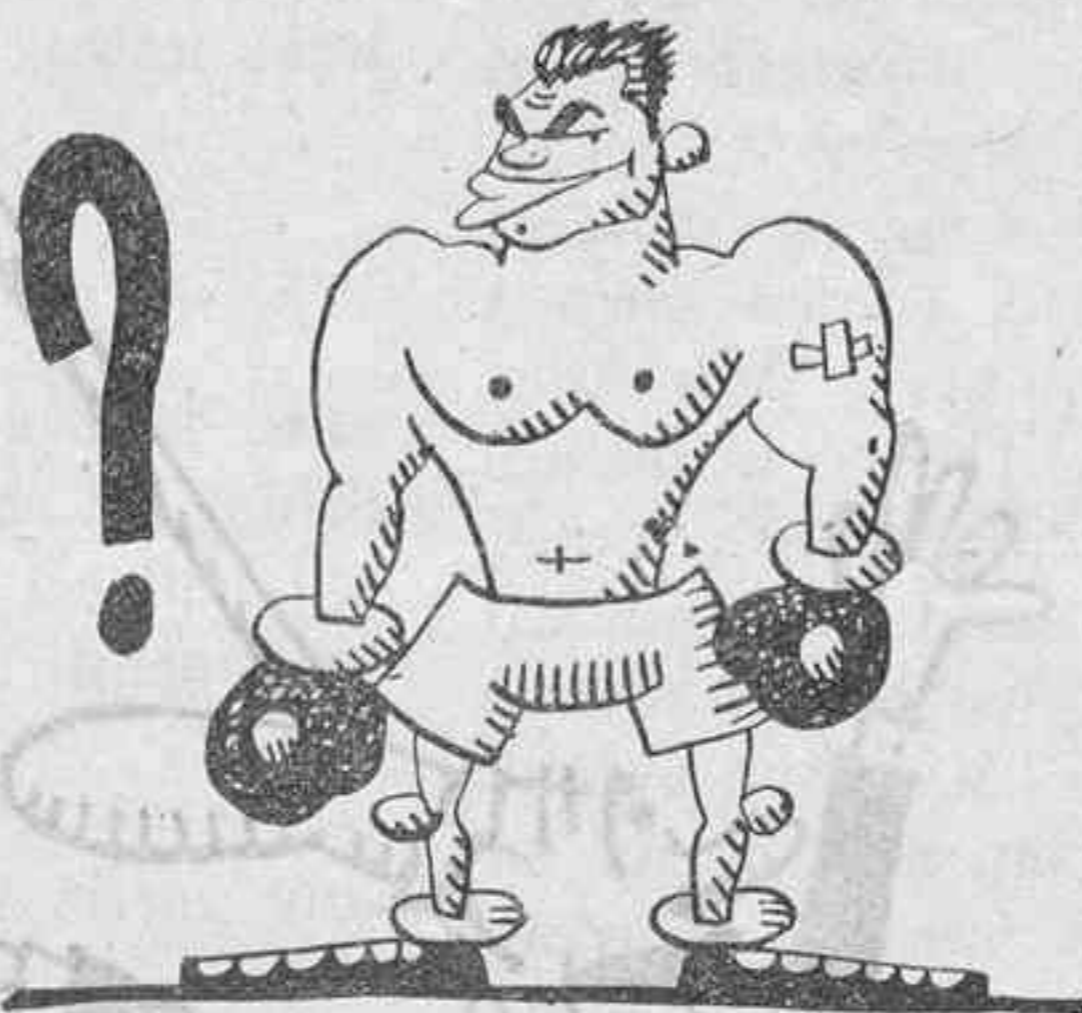
Això explica la tàctica emprada per Carnera de contrar sistemàticament, ja que només allargant els braços impedia a Paulino de tocar-lo, amb els seus cops. Una lluita absolutament desproporcionada.

Per a guanyar actualment a En Carnera, cal no pas un Paulino, ans bé, una metralladora o un canó d'artilleria. Amb què sortís al ring i no es mogués, només deixant-se pegar, podria guanyar els combats.

Com que l'Estadi és molt gran, hi ha gué molta gent, la major part del públic, que es trobava a distància del ring, que

no va poder apreciar de prop les fases del combat.

Des de lluny veien En Carnera parat al mig del ring, esperant, i En Paulino, que l'investia. No veien, però, res més. Això els féu creure que Paulino havia

guanyat el combat. Si ho haguessin vist de prop, potser pensarien altrament.

En el fons d'aquest parer, ultra la insuficiència d'apreciació, que és conseqüència fatal de la distància a què hom es trobava del lloc del combat, hi ha el desig, lloable, de la victòria de Paulino.

Però tot això és difícil de compaginar. A pesar del combat, Paulino és un dels boxadors més importants i dignes d'ésser tinguts en compte entre els que pertanyen al pes fort.

La seva derrota no disminueix per res les seves futures possibilitats. Continua essent el boxador escometedor, "battant", resistent, dur i encaixador, que ja era abans, amb un avantatge clar. Que posseeix un coneixement de l'ofici que abans no tenia.

Exactament, allò que encara no posseeix Carnera.

Barallar-se contra d'aquest, ja ho hem dit abans, ve a ésser el mateix que barallar-se contra d'una paret. Prou va fer Paulino els possibles i els impossibles per a abatrel... I impossible. Ensopega, a la seva escomesa, amb un braç o amb un colze, i havia de recular... quan no reculava a pesar seu.

Si Carnera, tenint en compte la seva envergadura i el pes, posseís un cop efi-

AQUEST ES EL QUE REALMENT HA PER. DUT EL COMBAT.

caç, sec i dur, en un parell de rounds l'hauria pogut liquidar.

Hi ha una manifestació de Paulino, feta després del combat, molt concreta: "—Els cops de Carnera són pesats, però no fan mal".

Això deu ésser cert, per quant si tenim en compte els que va arribar a re-

bre, i repartim per cada un, un percentatge d'eficàcia, el resultat és del tot negatiu.

Paulino no es trobà mai seriosament en perill.

I cal pensar que dels braços d'aquell embalum d'home que és Carnera podrien sortir-ne, si sabés llançar els cops, autèntiques canonades.

Llàstima, de totes maneres, la derrota, perquè aquesta indiscutiblement dificultarà la carrera de Paulino i, en canvi, afavorirà la de Carnera.

La victòria de Schmelling damunt Paulino li obrí les portes del campionat del món. La de Carnera li facilitarà abastar un combat amb el campió.

Això és el més lamentable de tot. Què hi farem, però?

Vistes les circumstàncies del combat i, sobretot, vist En Carnera de prop, no ens toca altre remei que el de resignar-nos. Hi ha coses que no poden ésser.

Enquadrant aquest combat n'hi havia d'altres. Entre aquests el d'En Flix i el d'En Gironés. Eren combats sense història. En Flix guanyà amplament per punts al seu contrari, i En Gironés, per K. O. tècnic.

Però aquests combats eren les olivetes del d'En Paulino. Per això no val

NO HO ENTENC. QUAN HE DE GUANYAR, PERDO O AL REVÉS. VÈS SI NO PODIA HAVER GUANYAT EL DIUMENGE PASSAT.

la pena d'estendre-s'hi, i el més adequat és donar-ne únicament els resultats.

El que sí va perdre el combat fou el públic. I el que el va guanyar, i fer K. O. fou Jef Dickson. Això sí que és cert i evident.

Futbol

Quant a futbol, pel que es refereix a Barcelona, només es celebrà el match Badalona-Espanyol, a Badalona, en el qual es disputava la copa "Capu". Guanyà el Badalona per tres a zero. Un resultat igual que el de diumenge passat a Sabadell.

El de diumenge passat no tenia importància als efectes del campionat. Per això el Badalona va guanyar. En canvi, el de Sabadell, que en tenia perquè representava l'obtenció del segon lloc de la puntuació campionil, el Badalona el va perdre. De la qual cosa se'n dedueix que el Badalona és un equip que guanya aquells partits que no li caldrien, i perd els partits decisius.

Què hi diu el company Quirze, qui, dies abans, va anar al club acompanyat d'En Roqueta i el farcell dels pèsols a subornar un jugador?

GOL-KICK

Capricis i paradoxes

L'AVENTURA DE FRANCO

Franco!... Franco!... Aquest nom ha estat, durant aquests dies, la màxima preocupació i l'esperança màxima de la Península. Tots els ulls s'han aixecat al cel amb inquietud. Feia temps que els espanyols ja no hi miraven vers el cel amb tanta fe, amb un posat tan meravellat. Però ara hi han vist passar, entre núvols de tempesta, una avioneta lleugera, ingràvida, amb un fanal roig, encès, que deixava una estela lluminosa que se'ls enduia el cor. Car Franco s'haurà escapat realment en automòbil, a cavall, en tren, disfressat de mercader, de mendicant o de monjo. Però Franco, per als espanyols, ha estat un cavaller que ha muntat en un autèntic "Clavileño", en un Pegàs alat i que ha fugit vers els estels, vers l'ideal.

Per això el cor dels espanyols s'oprimia amb angoixa. Reeixiria la policia a empresonar l'avioneta — simbòlica papallona de llum — entre les seves xarxes?... Seria novament engrillonat el cavaller de l'ideal? El govern ho afirmava. Les previsions de la policia, la mobilització d'hommes era, de tan desproporcionada, grotesca. Però això; la desigualtat de la lluita, la desigualtat de mitjans, augmentava l'interès de l'aventura. Les nits de Madrid eren, per a uns, gràvides d'esperances. Per altres, trèmules de por.

És amb mans daleroses que hom obria els diaris al

matí. El desig de saber com seguia el curs de la singular cacera de l'home-ocell per l'home-policia donava a les mans una lleugera tremolor. Però han estat les dones, sobretot, les que han sentit més inquietuds. Les dones espanyoles aquests dies han sentit per Franco un entindiment maternal o una esgarripança d'enamorades.

Ha estat prou repetit que la dona a Espanya és més aviat conservadora. Això serà cert. Però aquests dies la dona espanyola s'ha sentit, amb Franco, republicana i revolucionària. Els ha semblat el cabdill polític més idealista, el més digne d'ésser seguit. I és que per tal que la dona espanyola s'interessés per la política i sobretot per la revolució, cal que li siguin presentades sota formes heroiques i romàntiques. Cal que les seves entranyes es commoguin. I fins ara, en la revolució o pre-revolució espanyola, el gest de Franco ha estat l'únic gest romàntic realment. La seva aurèola d'heroisme, la seva fugida tan ardida com insospitada i misteriosa, la noblesa amb què ha manifestat les seves conviccions, el mateix emplaçament al President del Consell de ministres, en fan una encarnació ben actual i ben espanyola del romanticisme.

Per això, triomfi o fracassi, Franco, en el seu intent, i fins tingui o no tingui cap intent, haurà fet amb la seva gesta més partidaris per la república espanyola entre el sexe femení, que totes les soflames escrites o pronunciatdes fins avui.

DOMÈNEC GUANSÉ

Riu.30

Dispeses

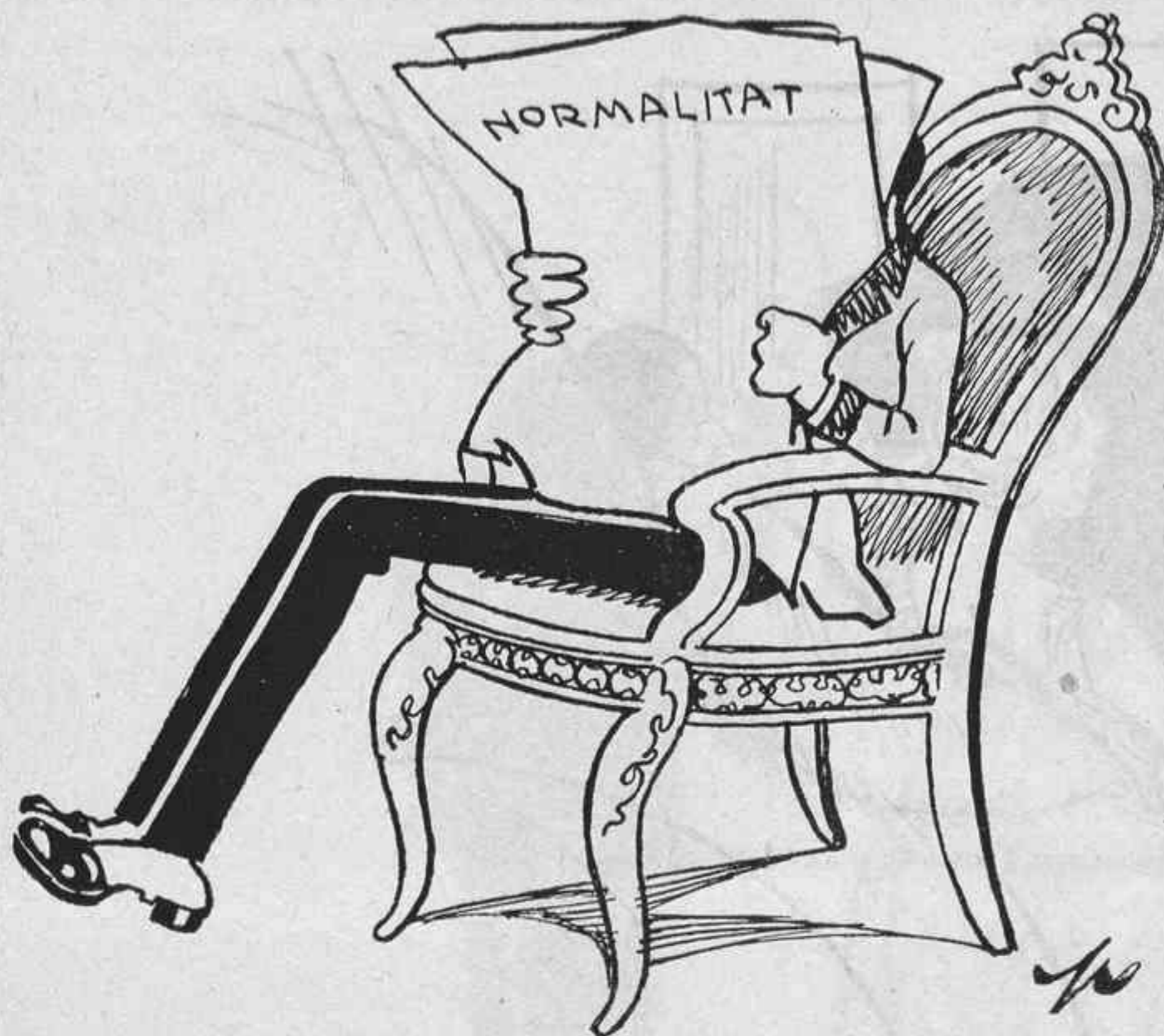
- Aquesta nit, a la meva cambra, he vist dues rates que es barallaven.
- Que es pensa que per tres pessetes veurà el match de l'Uzcudun i el Carnera?

L'aristocràcia al Liceu

—La veritat és que no som tan inútils com diuen. Venint aquests dies de vaga al Liceu, fins hem complert un deure cívic.

—Tan bé que s'hi està en aquest cadiral!

“Parlem de Teatre Català”

Paradoxalment pensant, el teatre català és una mena de trencacaps capaç de fer perdre el seny al més equilibrat. Mentre Enric de Rosas, l'eminent actor argentí, enclou en el seu repertori obres de Rusiñol, Lluís Capdevila, Segarra, Raurell i Bartomeu Soler, per tal que els públics d'altres nacions puguin valuar als nostres autors i fruit amb ells uns moments d'intel·ligència espiritual, sembla que els nostres empresaris i primers actors, els que verament tenen obligació de justificar el qualificatiu d'empresaris catalans, tracten tan sols de fomentar la importació d'obres estrangeres, la majoria de les quals resten en un pla inferior a les dels nostres intel·lectuals.

Abans les traduccions es feien d'obres de positiu valor. Avui es tradueixen obres de fulletí; i sols per un atzar alguna que frueix de manifesta sensibilitat. I això és prova evident que el nostre teatre és governat per senyors que atenen més a l'exhibició personal que a la bona marxa del nostre teatre. Es diuen catalans, però els honors, els diners i fins les estretes de mà les donen o les envien a l'estranger per gir postal.

Hi ha cents d'actors de valer que passen mesos i anys sense ésser contractats per les empreses catalanes, i si ho són, als pocs dies tornen a l'ostracisme d'abans, cansats d'aguantar insòlites impositions dels directors o de romandre arreconats, en el seu camerino, del qual en surten tan sols per interpretar paperets d'escassa importància...

I és en va que l'autor recordi i fins remarqui al director que “fulano” o “mengano” donaria gran interpretació a determinat paper... és inútil. Si és un actor de caràcter, el protagonista el farà el director, si és un galan jove... el farà també el director, i si no és ni una cosa ni altra, el farà... qui li doni la gana al director.

Es aquest un dels factors més essencials de la crisi teatral. És per això que el públic gira l'espatlla a la guixeta quan llegeix en el cartell: “Creació de Fulano” o “de Fulana”, quan llegeix “èxit sorollós”, “eminent autor” i altres adjectius encomiàstics que en certs teatres de ciutat reparteixen amb la mateixa profusió que si fossin programes de mà.

El dia que el públic, els crítics, els autors, imposin com a penyora de serietat el contracte d'artistes sense treball,

valuosos quasi tots, per a la realització de les obres llurs, el públic tornarà al teatre i no sentirem, els amants del teatre català, l'eterna decepció, que s'ensenyora del nostre esperit, tan punt s'ha inaugurat la temporada d'un teatre nostre, en oír com oïm d'ençà que actua el teatre “Catalàn Romea”, que per després de Reis hi actuarà una companyia de gènere castellà.

Ja sé que ho ha desmentit una gasetilla de comptaduria, però el mal ja és fet, car el solt oficial no se'l creuran perquè el públic se sap de memòria que són també els solts de comptaduria, els que diuen: “Exit sorollós”, “Eminent actor”, “Obra mestra”, etc., etc.

FRANCESC OLIVA

Baralles a preu alçat

A l'Ajuntament, els regidors s'han barallat per la insignificant quantitat de vint-mil drets. Estira i arronça, a última hora, han votat aquesta suma per a conservació de l'anomenat Palau Reial, que ara resulta és el Palau del Cap d'Estat, sigui qui sigui el cos que l'aguanti. (Es a dir, civil o militar.)

Aquestes batusses entre regidors ens fan la mar de gràcia. Les comparem als vells safareigs de la nostra ciutat, on les dones, de tant en tant, s'estiraven el “monyo” i acariciaven els seus físics amb algun cop d'innocent picador. Els cubells rodolaven per terra i el lleixiu es perdia.

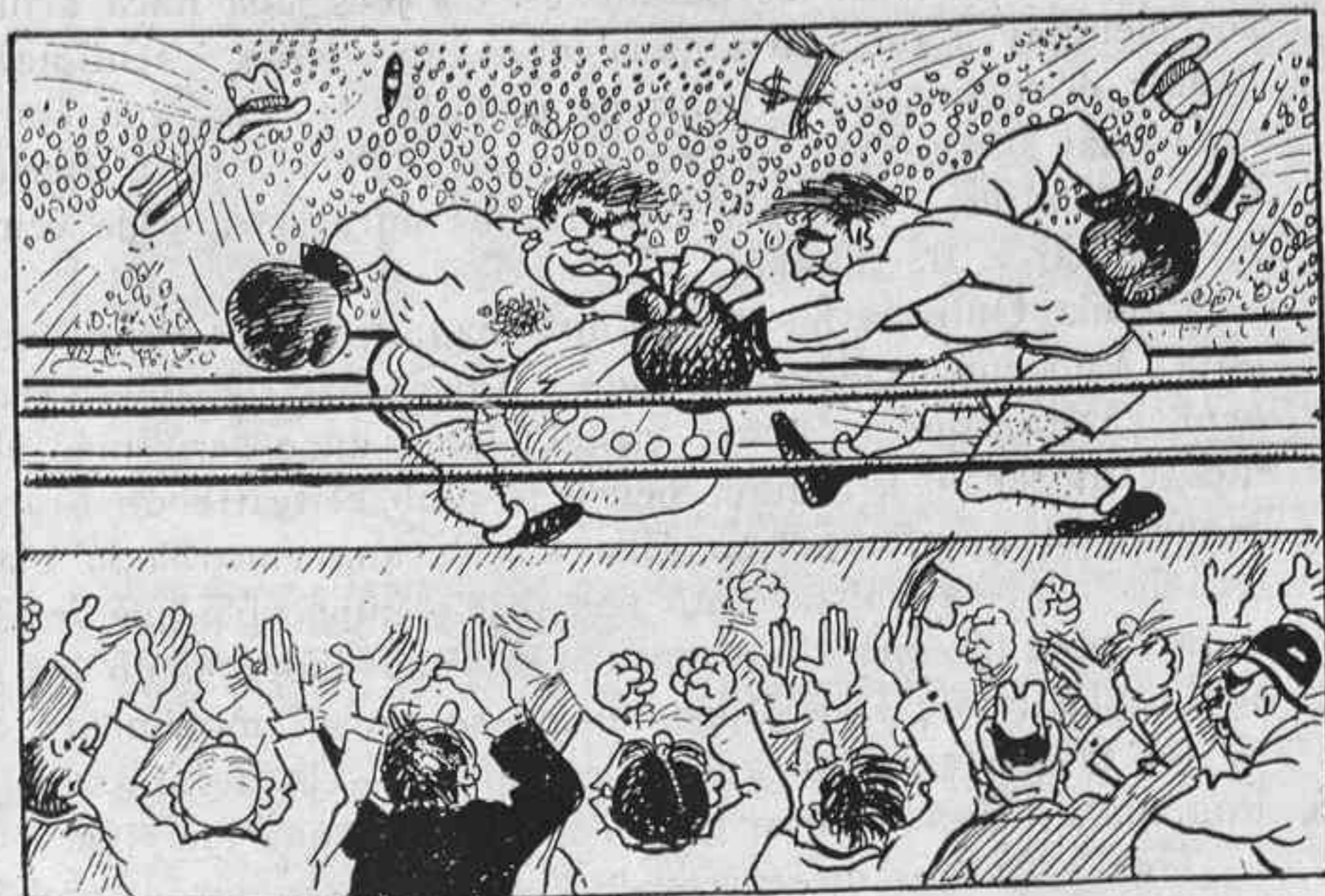
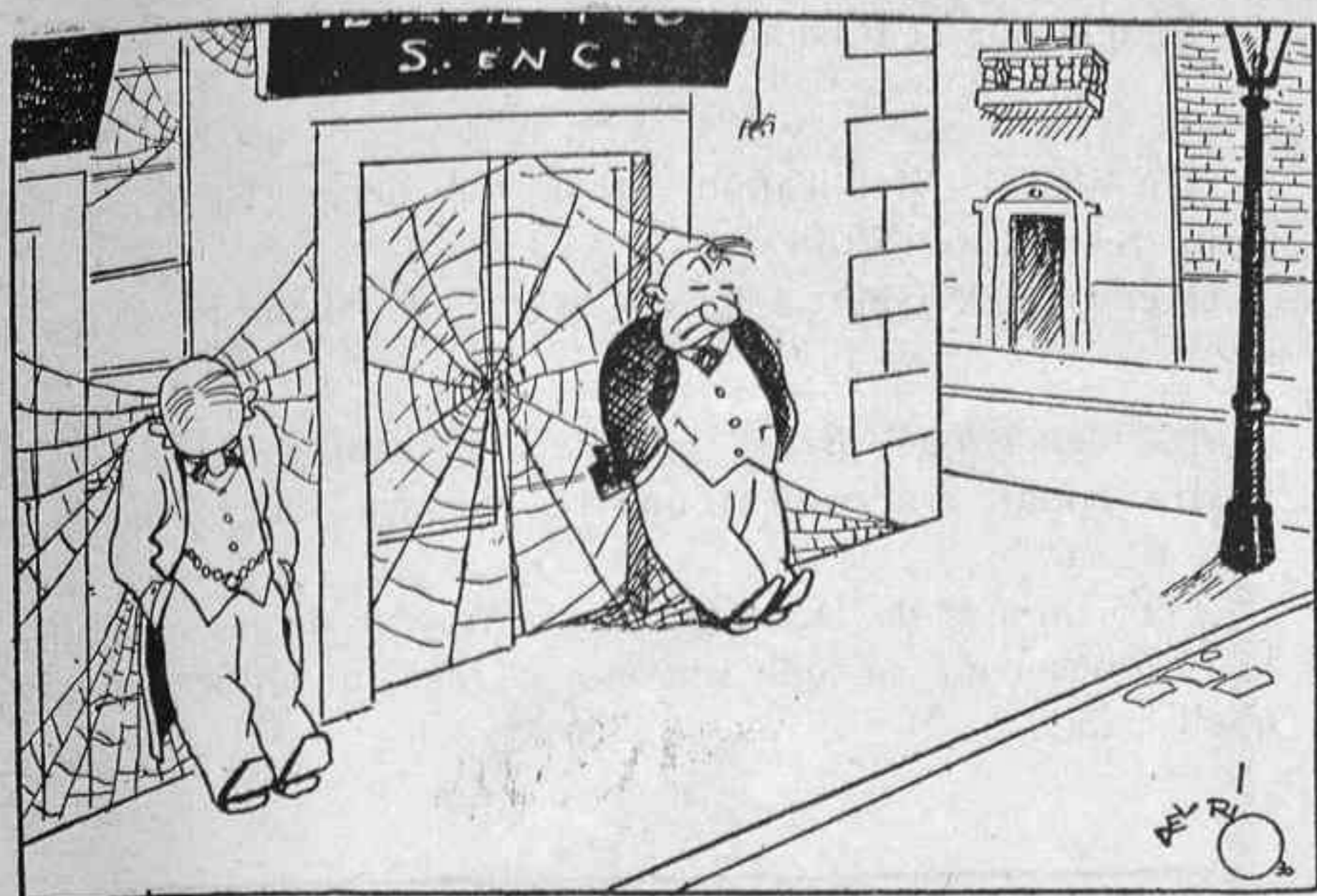
A la Casa Gran hi ha, també, moltes bugaderes. Però són bugaderes de preu. No s'hi posen per poca cosa. Manegen els milions de la ciutat com si de res es tractés, i fan anar el picador com les seves “tocaies”. Mireu que perdre el temps per vint-mil duros! Tot una colla de senyors respectables, desitjosos que els seus noms passin a la posteritat, es barallen per si la ciutat ha de pagar o no el manteniment d'un Palau.

Que en són de xavacans! Per què s'encaparren a preguntar si hem de pagar les despeses de la casa, si abans hem pagat l'edifici i ajudem, fa anys, a fer créixer la família?

JORDI MAS

—Ja van nou mesos, i la teva filla “normalitat” encara no ha vingut.

Dos aspectes d'una ciutat civilitzada

LICEU

“Faust”, “Tristany i Isolda”, “Thaïs”, “Carmen”.

Un programa interessant i per a tots els gustos. No es podran queixar de monotonia els afeccionats a la música.

S'han acomiadat del nostre públic els cèlebres artistes Gottheff Pistor i Helene Wilburn. La seva actuació al nostre Liceu ha estat molt celebrada. S'ho mereixen.

Però com l'empresa no dorm, ha pensat que “a rey muerto, rey puesto”, i per al passat dimecres preparà la primera sortida de la nostra gran cantant Mercè Capsir, una de les primeres figures de la lírica mundial. Mercè Capsir escollí “La Traviata.”

Segurament també li deurem sentir “El Barbero”.

Ja cal que ens preparem per a aplaudir.

NOVEDADES

S'ha estrenat “Carles i Florentina”, comedieta en un acte de J. M. Ribera Pasqual. Se n'han donat molt poques representacions, no sabem per què. La comedieta del senyor Ribera Pasqual és una obra ni més bona ni més dolenta que moltes altres del gènere. Té un diàleg fàcil i alguna situació ben ensopegada.

Altrament, hom no pot ésser massa sever amb un autor jove. I jove és el senyor Ribera, a jutjar per la seva comèdia.

Ha debutat, i actua com a fi de festa, l'atracció “Bon John's, and girls band”, que és un jazz de senyoretetes. Ho fan molt bé i el públic les aplaudeix de debò.

Val més així.

ORFEO GRACIENC

Associació de Teatre Selecte

Prudenci Bertrana ha escrit una escenificació del conte d'Oscar Wilde, “El fantasma de Canterville”. L'escenificació d'aquest conte la titula Bertrana “El fantasma de Montcorb”.

Bertrana, respectant bé l'esperit d'Oscar Wilde, ha fet amb “El fantasma de Montcorb” una obra ben original, ben personal. El diàleg té gràcia i enginy; les situacions estan molt ben trobades; els tipus són traçats amb mà ferma.

L'obra obtingué, molt justament, un gran èxit. La interpretació fou digna d'elogi. S'hi veia ben bé la mà mestra d'Enric Giménez. Enric Giménez, no sabem per què, s'havia arrencat, s'havia eclipsat. I a això sí que no hi ha dret. De ningú no es pot dir, amb tanta justícia com d'ell, que és un gran director, el millor director actualment que té el teatre català, el de més cultura escènica, el més ben preparat.

L'Associació de Teatre Selecte ha fet una gran cosa adquirint la col·laboració d'Enric Giménez.

BARCELONA

Ha debutat la companyia Rivera-De Rosas, ja familiar del nostre públic. Ha debutat amb l'estrena de “Guillermo Roldán”, original de Bartomeu Soler, autor i actor molt notable que podríem tenir entre nosaltres... si l'haguéssim sabut tractar com ell mereixia.

De l'obra no som a temps de parlar-ne. Ho farem en el vinent número.

COLISEU POMPEIA

La companyia Cazorla-Guitart segueix amb èxit la seva actuació en aquest teatre. Darrerament ha donat “Mamà política”, de Pompeu Crehuet.

Per ahir estava anunciada la inauguració de les sessions de teatre d'infants amb l'obra “El somni de la Ventafocs”.

Ja en direm quelcom la setmana entrant. No volem, però, acabar aquesta crònica sense dir el goig que tenim de veure l'èxit amb què és acollida una nova companyia catalana. Exit ben merescut car, a més dels altres elements de la companyia, tots dignes d'elogi, Marta Cazorla i Enric Guitart són dues primeres figures en el nostre teatre.

NUEVO

La companyia d'Empar Saus segueix representant “Noche de verbena”. Però com que de nit ja comença a fer mal temps i la gent les verbenes les vol a l'estiu, prepara “En tierra extraña”, obra nova del mestre Daniel, el sortós autor de “Paca la telefonista”.

ESPAÑOL

El passat dimecres devia estrenar-se l'obra nova d'Enric Lluelles “Tres milions són poca cosa”. Com que aquest número ja és en màquina, hem d'esperar la setmana vinent per a ocupar-nos-en.

Suposem, però, que Enric Lluelles haurà obtingut un bon èxit amb aquesta obra, com l'obtingué amb “Marionetes”, amb “La vida no és nostra”.

APOLO

Cèlia Gàmez segueix fent desgràcies, segueix fent patir de valent. El noranta-nou per cent d'espectadors — no d'espectadores — està enamorat d'ella. Vaja, que no hi ha dret a ésser tan bonica.

D'aquestes desgràcies, però, l'empresari n'està força content: cada dia omple el teatre.

Per a molt aviat preparen una obra nova: “El ceñidor de Diana”.

A. S.

dern, d'ambient cosmopolita, i d'esperit internacional. Hi abunden les divagacions, les paradoxes, els jocs una mica artificiosos d'enginy, i fins, en alguns moments poètics i sentimentals, l'autor dona una nota lírica de molt bon to. Es una comèdia que igual s'hauria pogut representar a París que a Berlín, o que a Londres, i que més aviat fa una mica estrany de veure-la representar a Barcelona.

Camila Quiroga ha donat una magnífica acollida a aquesta obra: i no ens ha de sorprendre. Aquesta actriu americana és, avui, l'actriu que fa teatre castellà amb un esperit més obert, més comprensiu i, també, ben a to amb el teatre de Francesc Madrid, més cosmopolita. Ella ha fet una encarnació magnífica de la protagonista, amb una dicció impecable que feia ressaltar totes les més lleus matisacions del diàleg; amb un gran sentit plàstic de l'elegància de les actituds i moviments. Ella ha fet també que l'obra fos presentada — els decorats són de Fontanals — amb el bon gust i modernitat que mereixia.

Tots els altres intèrprets de l'obra aconseguen també un bon èxit en els papers respectius.

Mercè Pey de Santpere

Dimecres, a les onze del matí, als 74 anys d'edat, voltada dels seus fills i néts, morí la senyora mare d'En Josep Santpere. Les funcions de l'Espanyol foren suspeses, en manifestació de respecte a la finada i al dolor del seu fill.

A ell i els altres, i a la senyora Rosa Hernàez, muller d'En Santpere, fem arribar l'expressió adolorida del sentiment nostre.

L'enterrament de la senyora Mercè Pey de Santpere s'efectuà ahir, al matí.

Diuen que per tal de fer més intensiva la lluita contra les plagues del camp, seran augmentats els crèdits corresponents.

Per a lluitar contra les plagues de la ciutat, en canvi, no cal augmentar cap crèdit.

Bastaria que tothom complís amb els seus deures de ciutadania.

Amb motiu de la fuga del comandant Franco — el més magnífic vol de l'heroi aviador —, l'ajudant del capità general de Madrid ha declarat als periodistes que l'única víctima d'aquest succés seria la sentinella del carrer del Rosario.

Com sempre, tot ho pagarà el més infeliç.

Es vergonyós, però és així.

Aquest any tindrem un "pessebre" més, un "pessebre" monumental: el "pessebre" al Poble Espanyol de Montjuïc, que es construirà, segons diuen, amb finalitats culturals...

"Pessebre", però, vol dir estable.

Estable, doncs, Poble Espanyol, cultura... Quina barreja de noms!

Tothom sap que dels fets deplorables de Tenerife en fou causa principal l'actitud díscola i temerària del governador.

Això ho sap tothom, repetim, fins el govern que li va admetre la dimissió.

Tothom... menys l'editorialista de "La Veu de Catalunya", que en dona la culpa als periodistes.

I és que a la Lliga, posats a ser ministerials, en són més que el govern.

El que pot l'encasellat!

Un diari ha publicat un titular que deia: "El general Despujol rebrà tots els dies".

Menys mal. Hem estat alguns mesos rebent nosaltres d'ell.

L'endemà que prenia possessió el nou governador de la nostra ciutat, era suspesa una conferència sobre una personalitat russa.

Però, homes de Déu! Qui us fa tractar de les coses russes. Si el govern no vol que tinguem, a casa, ni les tovalloles, d'aquell país!

E. I. (Palamós). — El camí de la poesia no és el seu. I ho diem sense animadversió, com amics. Per què no prova d'escriure en prosa?

Güell. — Acceptat. Es publicarà.

H. M. — Pel seu caire l'hem passat a "La Campana", la direcció de la qual us contestarà.

J. C. — Si voleu que us diem la veritat, no hem entès el vostre treball. Per aquest motiu ha anat al cove.

Oliver de Gràcia. — Massa llarg. Demés, anuncis gratuïts, no, eh?

M. H. — No, senyoreta. El nostre setmanari no té gens de ganes de ficar-se a casa dels altres, si no ens busquen el cos.

T. T. i T. — Com en el vodevil aquell, diem: ...I deixa'm dormir...

C. S. — Poesies? I dolentes? Al cove! I si pot ésser, no ens atabali. El nostre mal no vol soroll.

Impremta "L'Esquella" "La Campana", Om, 8, Barcelona

ESPECTACLES

GRAN TEATRE ESPANYOL

Compania de vodevil JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors:

JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA

Primera actriu: MARIA FORTUNY

Avui, divendres, i demà, dissabte, nit, i diumenge tarda i nit. El formidable vodevil

DINS UN TAXI

(Un altre èxit a París)

TEATRE APOLO

Tots els dies, a les 10 de la nit: L'èxit de l'any,

POR SI LAS MOSCAS...!

(Dues hores de riure continu)

El més clamorós triomf de Cèlia Gàmez i Faustino Bretaño.

En preparació, un altre gran èxit a Madrid:

EL CEÑIDOR DE DIANA

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

VIES URINÀRIES Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uètritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metgè, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *exemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmentant totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potenciàls del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesseïtes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS
MONTJUIC

MUNTANYES RUSSES

Les més sensacionals d'Europa

BUG L'atracció més trepidant

Witching Waves La sempre agradable atracció

GRAN PISTA D'SKATING

MAGNIFIC RESTAURANT

TOBOGAN - CASCADA - DISCOS - SKOOTER

Mitjans de comunicació:

AUTOS: Carretera de Montjuïc, recentment asfaltada.

PUBLIC: Funicular de Montjuïc (bitllet anada i tornada combinat a 75 cèntims entrada al Parc: 1 pta)

ENTRADA AL PARC: 0,50 ptes.

Caruso, Fleta, Titto Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc.

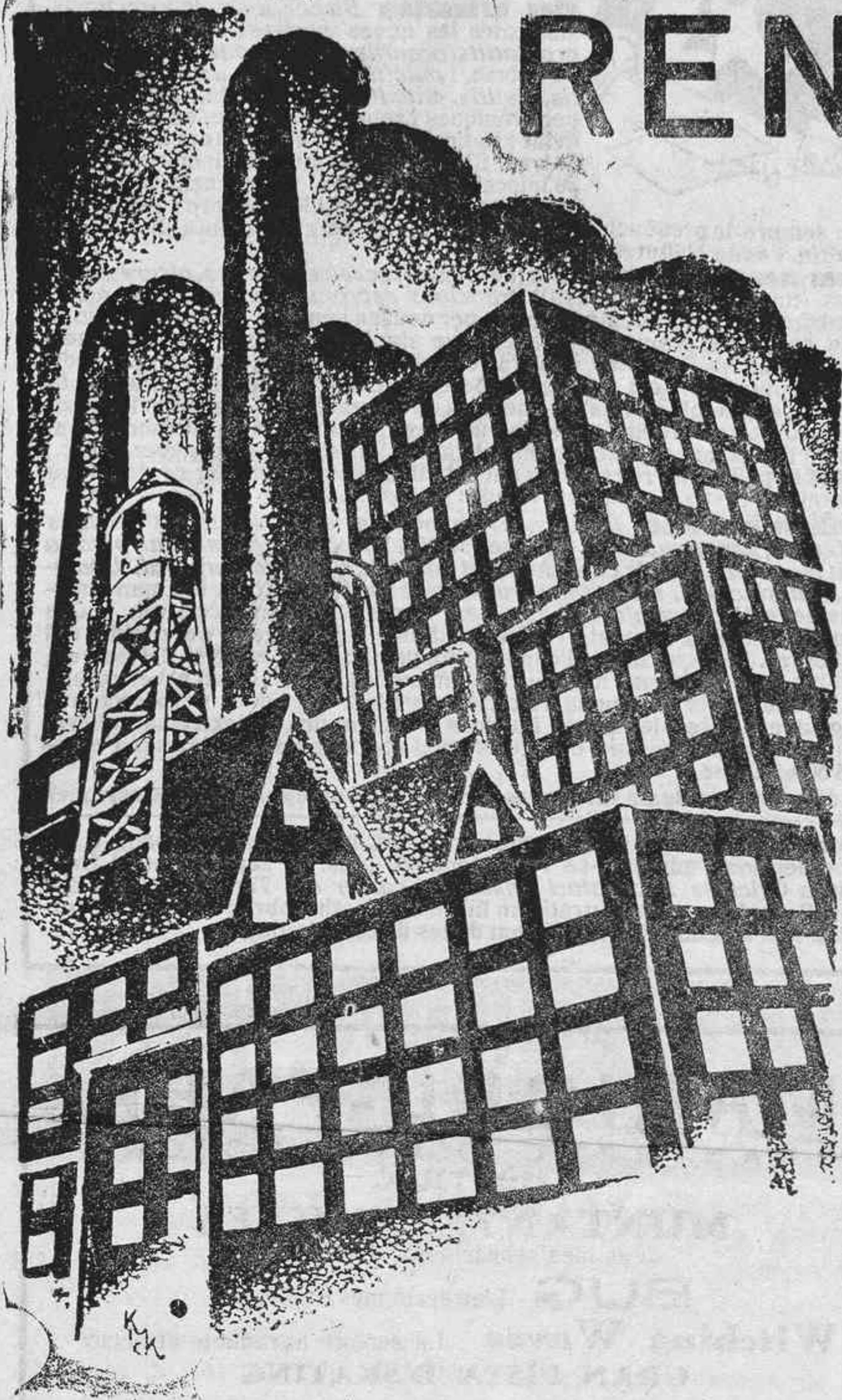
Totes les celebritats impressionen en discos

La voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

HACIA EL MAXIMO RENDIMIENTO

Con un alumbrado moderno en sus talleres, conseguirá un rendimiento doble en su negocio.

La producción aumentará de un 10 a un 25 % como si tomara más obreros sin desembolsar más que 2 % del salario.

Además, el trabajo estará mejor hecho; comprobará usted que habrá la mitad o el tercio de defectos en la fabricación, y la marcha del trabajo no se verá interrumpida por los accidentes del personal

Mejore su alumbrado, mediante el uso de lámparas y armaduras PHILIPS que, para una fabricación bien ordenada, constituyen el ideal

PHILIPS

USE ARMADURAS
PHILIPS

CON LÁMPARAS
PHILIPS

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

	Ptas.		Ptas.
Allain, Marcel: <i>Alma de enamerada</i>	1,—	Ridley y Alexander: <i>El tren fantasma</i>	2,—
Allain, Marcel: <i>Corazón de bandido</i>	1,—	Ronien, Lucien: <i>Dignificación de la mujer</i>	5,—
Anderson, Sherwood: <i>La risa negra</i>	5,—	Salaverria, J. M. ^a : <i>Bolívar, el libertador</i>	5,—
Bordeaux, Paule-Henry: <i>Artaram de Trevisonda</i>	5,—	Slang, F.: <i>El acorazado Potemkin</i>	6,50
Gold, Michael: <i>Judios sin dinero</i>	5,—	Van Offel, Horace: <i>El tatuaje azul</i>	2,—
Heliófilo: <i>Charlas al sol</i>	5,—		
Holitscher, Arthur: <i>El Baedeker de los locos</i>	5,—	Capdevila, Carles: <i>L'amor retrobat</i>	4,—
Lord Byron: <i>Don Juan (2 vol.)</i>	10,—	Casanovas, Concepció: <i>Poemes en el temps</i>	5,—
Merejkowsky, Dimitri: <i>La vida de Napoleón</i>	7,—	Matheev, Miquel: <i>La revolució russa de 1905</i>	4,—
Merejkowsky, Dimitri: <i>Napoleón el hombre</i>	5,—	Shakespeare: <i>Cimbeli</i>	5,—
		Sheriff i Bartlett: <i>Fi de jornada</i>	6,—

OBRAS DE PALPITANTE ACTUALIDAD

BABBIT SINCLAIR LEWIS
PREMIO NOBEL 1930

Los estudiantes frente a la Dictadura
J. LÓPEZ-REY

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

CONCURS

TEO-MAX-ZACHARIAS-ERICH

Les paraules dalt indicades han d'ésser col·locades les unes sota les altres de tal forma que les inicials, llegides de dalt a baix, formin la paraula METZ. Per a la solució justa hem fixat els premis següents:

1 premi de 2.000 marcs en diner comptant.	13-22 premis de 10 aparells de T. S. F. (3 làmpares).
2 premis de 1.200 marcs en diner comptant.	23-32 premis de 10 estilogràfiques amb plomes d'or.
3 premis d'1 menjador complet.	33-50 premis de 18 rellotges per a senyores i senyors.
4 premis d'1 dormitori complet.	51-80 premis de 30 aparells fotogràfics i gran nombre de premis consolatoris de primera classe.
5 premis d'1 cuina completa.	
6-8 premis de 3 aparells fotogràfics.	
9-12 premis de 4 bicicletes per a Sres. i Srs.	

Qualsevol que ens trameti la solució justa rebrà un dels premis indicats. Tots els objectes que es repartiran són nous de trinca.

El repartiment dels premis consolatoris serà fet per nosaltres mateixos, mentre que els premis principals seran repartits sota la vigilància d'una Notaria d'aquesta ciutat. Les despeses menudes d'expedició seran a càrrec de qui rebí el premi. La solució ha d'arribar a mans nostres immediatament per mitjà d'una carta franquejada suficientment, no comproment-vos vós, per això, per res. Escriviu-nos avui mateix a aquesta adreça:

Grach & Dehnick, Eisemroth (Dillkreis) - Deutschland (Alemanya)

I ens burlàvem de Diògenes

— Tu eres sol a buscar un home, aquí tothom busca en Franco, i no el troba enlloc.